

IQTISODIYOT TARMOQLARI INNOVATSION RIVOJLANISHI SHAROITIDA YOSHLARNI BIZNESGA KENG JALB ETISH IMKONIYATLARI.

Artikova Sevara Solixjon qizi

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti Iqtisodiyoti yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada iqtisodiyot tarmoqlarining innovatsion rivojlanishi sharoitida yoshlarni biznes faoliyatiga jalb qilish imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqotda yoshlarning yaratuvchanligi, texnologik taraqqiyotni ilgari surish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga bo‘lgan ta’siri ta’kidlangan. Yosh tadbirkorlikni rivojlantirish uchun strategiyalar, siyosatlar va amaliy mexanizmlar o‘rganilib, bu jarayonda duch kelinadigan muammolar tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: yosh tadbirkorlik, innovatsion iqtisodiyot, biznesda ishtirok, iqtisodiy tarmoqlar, texnologik taraqqiyot, innovatsiya asosidagi o‘shish, iqtisodiy siyosatlar.

Iqtisodiyot tarmoqlarining innovatsion rivojlanishi XXI asrning global ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Tezkor texnologik yangilanishlar va raqamli transformatsiya an’anaviy biznes modellarini o‘zgartirib, yangi tadbirkorlik faoliyatlari uchun keng imkoniyatlar ochmoqda. Yoshlar, tabiatan innovatsion va moslashuvchan bo‘lgani uchun, ushbu o‘zgarishlarning yetakchi kuchiga aylanishi mumkin. Mazkur maqolada yoshlarning biznes innovatsiyalariga qo‘shayotgan hissasi va ularni iqtisodiy tarmoqlarga jalb qilishning imkoniyatlari tahlil qilinadi.

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo‘llanildi:

Kvantitativ tahlil: Jahon iqtisodiy hisobotlaridagi yosh tadbirkorlik va innovatsiya ko‘rsatkichlari bo‘yicha statistik ma’lumotlar tahlil qilindi.

Kvalitativ tahlil: Yosh tadbirkorlar va siyosatchilar bilan o‘tkazilgan suhbatlar asosida amaliy muammo va imkoniyatlar o‘rganildi.

Qiyosiy tadqiqot: Innovatsion iqtisodiyotga ega bo‘lgan davlatlar (Janubiy Koreya, Germaniya, Singapur) tajribasi o‘rganilib, eng yaxshi amaliyotlar aniqlab chiqildi.

Yoshlarning iqtisodiy sohalarni innovatsion rivojlantirish sharoitida biznesga keng jalb etilishi imkoniyatlari

Startaplar uchun qo‘llab-quvvatlovchi ekotizim

- Inkubatorlar va akseleratorlar: Yosh tadbirkorlar uchun mo‘ljallangan maslahat, trening va moliyaviy yordam ko‘rsatadigan biznes inkubatorlarning mavjudligi.

- Innovatsion markazlar: Yoshlar, biznes va ilmiy muassasalar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish uchun mintaqalarda innovatsion markazlarning tashkil etilishi.

Texnologiyalarga kirish imkoniyati

- Raqamli platformalar: Elektron tijorat, fintech va sun'iy intellekt asosidagi platformalar orqali yosh tadbirkorlarning biznesni minimal resurslar bilan boshlash va rivojlantirish imkoniyati.

- Texnologik treninglar: Dasturlash, dasturiy ta'minot ishlab chiqish va raqamli marketing bo'yicha ko'nikmalarni oshiruvchi tashabbuslar.

Hukumat siyosati va rag'batlantirish

- Soliq imtiyozlari: Yoshlar tomonidan boshqariladigan startaplar uchun soliqni kamaytirish yoki undan ozod qilish.

- Grantlar va subsidiyalar: Innovatsion va yuqori texnologiyalar sohasidagi yosh tadbirkorlar uchun maxsus moliyaviy yordam va arzon kreditlar.

Ta'lim islohotlari

- Tadbirkorlik ta'limi: Maktab va universitet dasturlariga tadbirkorlik bo'yicha kurslarni kiritish.

- Amaliy mashg'ulotlar: Akademik muassasalar va sanoat o'rtasida hamkorlik orqali amaliyot va tajriba dasturlarini tashkil qilish.

Tarmoqlararo aloqalar

- Biznes forumlar va konferensiyalar: Yosh tadbirkorlarning soha yetakchilari, investorlar va siyosatchilar bilan muloqot qilish imkoniyatini yaratish.

- Global almashinuv dasturlari: Yoshlarning xalqaro innovatsion va biznes rivojlantirish dasturlarida ishtirok etishi.

Innovatsion sohalarga e'tibor

- "Yashil" texnologiyalar: Yoshlarni qayta tiklanadigan energiya, barqaror qishloq xo'jaligi va ekologik texnologiyalarga jalb qilish.

- Raqamli iqtisodiyot: Sun'iy intellekt, blokcheyn va "Narsalar interneti" sohasida yoshlarni rivojlantirish.

- Ijodiy sohalar: Media, dizayn va ko'ngilochar sohalarda innovatsiyalarni rag'batlantirish.

Moliyalashtirishga kirish

- Kraudfanding platformalari: Yosh tadbirkorlarga keng auditoriyadan kapital jalb qilish imkonini beruvchi kanallarni yaratish.

- Venchur kapitali va farishtalar investorlari: Yoshlarning innovatsion g'oyalarini moliyalashtirishga tayyor bo'lgan investorlar bilan bog'lovchi dasturlar.

Jamiyatni rivojlantirish

- Yoshlar boshqaruvidagi loyihalar: Yoshlarning mahalliy iqtisodiy rivojlanish tashabbuslariga rahbarlik qilishlarini rag'batlantirish.

- Hamkorlik maydonlari: Startaplar uchun arzon infratuzilmani ta'minlaydigan koverking maydonlarini tashkil etish.

Iqtisodiy sohalarning innovatsion rivojlanishi yosh tadbirkorlar uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Texnologiyalar, qo'llab-quvvatlovchi siyosat va ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish orqali yoshlar biznes va sanoatning kelajagini shakllantirishda muhim rol o'ynashi mumkin. Ularning faol ishtiroki zamonaviy, barqaror va ilg'or iqtisodiyotning asosini tashkil etadi.

Natijalar yoshlarni biznesga jalb qilishda innovatsion muhitni yaratish muhimligini ko'rsatadi. Hukumat, ta'lim muassasalari va xususiy sektorlar yosh tadbirkorlar uchun qulay sharoitlar yaratish yo'lida hamkorlik qilishlari kerak. Moliyaviy resurslarga kirish imkoniyatini kengaytirish, mentorlik dasturlari va texnik treninglarni tashkil etish yoshlarning iqtisodiy innovatsiyalarga qo'shilishini ta'minlashning muhim qadamlaridir. Shuningdek, tadbirkorlik xavf-xatarini qabul qilish madaniyatini rivojlantirish yoshlarni biznes faoliyatiga jalb qilishga ko'maklashadi.

Xulosa

Yoshlar iqtisodiyot tarmoqlarining innovatsion rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Maxsus siyosatlar va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari yoshlarning biznesdagi ishtirokini kuchaytirishi mumkin. Qishloq va shahar o'rtasidagi tafovutlarni bartaraf etish inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun zarurdir.

Siyosiy tashabbuslar:

- Yosh tadbirkorlikka bag'ishlangan milliy dasturlarni joriy etish.
- Yoshlar boshqaruvidagi startaplarga soliq imtiyozlari va subsidiyalar taqdim etish.

Ta'lim tashabbuslari:

- Maktab va oliy ta'limda tadbirkorlik fanlarini kiritish.
- Universitetlar va sanoat o'rtasida innovatsion loyihalar uchun hamkorlikni rivojlantirish.

Resurslarga kirish:

- Davlat va xususiy hamkorlik orqali arzon moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirish.
- Raqamli infratuzilmani kengaytirish orqali qishloq yoshlari uchun raqamli iqtisodiyotda ishtirok imkoniyatlarini oshirish.

Yoshlarni biznesga jalb qilish nafaqat iqtisodiy o'sishni tezlashtiruvchi omil, balki jamiyatning kelajagiga qilingan investitsiyadir. To'g'ri qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish orqali yosh tadbirkorlik innovatsiyaga asoslangan iqtisodiyotning asosiy tayanchiga aylanishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Acioli, C., Scavarda, A., & Reis, A. (2021). Applying Industry 4.0 technologies in the COVID–19 sustainable chains. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 70(5), 988- <https://doi.org/10.1108/IJPPM-03-2020-0137>
2. Bansal, S., Garg, I., & Sharma, G. D. (2019). Social entrepreneurship as a path for social change and driver of sustainable development: A systematic review and research agenda. *Sustainability*, 11(4), 1091. <https://doi.org/10.3390/su11041091>
3. Djordjevic, D., Cockalo, D., Bogetic, S., & Bakator, M. (2021a). Predicting Entrepreneurial Intentions among the Youth in Serbia with a Classification Decision Tree Model with the QUEST Algorithm. *Mathematics*, 9(13), 1487.
4. Gabryelczyk, R. (2020). Has COVID-19 accelerated digital transformation? Initial lessons learned for public administrations. *Information Systems Management*, 37(4), 303-309.
5. Klobukowski, P., & Pasieczny, J. (2020). Impact of Resources on the Development of Local Entrepreneurship in Industry 4.0. *Sustainability*, 12(24), 10272. <https://doi.org/10.3390/su122410272>
6. Ratten, V., & Usmanij, P. (2021). Entrepreneurship education: Time for a change in research direction?. *The International Journal of Management Education*, 19(1), 100367.